

J E L E N K O R.

21. szám.

Pest szerda. martz. 13dikán.

1833.

Foglalat: Magyar és Erdélyország (Pozsonyban ker. ülések. Kinevezés. Szerémi selyem-tenyésztés. B.Szombat 's Kézsmárki levelek. Okolicsányi Miklós 's Báthori István †. Háromszék új tisztikara 's határozati). Anglia (febr. 22iki udvarlás a' királynál, ugyan ez nap ülés a' felsőházban. Scheldevám 's a' t.). Franciaország (a' berryi hgné már heted hónapos viselő. Folytatása a' köv. kam. febr. 19iki ülésének). Hollandia (végzete a' londoni febr. 14. jegyzéknek. A' hágai kormány kész egyezkedni). Ujabb. Bankrészvény.

MAGYAR és ERDÉLYORSZÁG.

Pozsonyban Rendeink martz 5 — 7kén kerületi üléseiket folytatván, az urbarium tárgyi rendes munkálatoknak már 3dik czikelyét elvégzik. Közleg azonban a' Főrendekhez visszautasítandó üzenetek javaslatit az illető kerületi jegyzők feltevék, felolvasák 's közleiratra is bocsáták. 6kán az országgyűlési naplókönyvnek megrövidítéséről is szó folyt. Fens. Nádornék ujon szülött kis herczegével együtt a' körülményekhez képest egészséges.

Cs. kir. Felsőgünk Eszterházy Mórícz gróf 's ausztriai követségi ügyhivet (Gesandtschafts-Attaché) a' nápolyi k. udvarnál, cs. aranykulcsosai közé kegyeskedett számlálni.

Szerém mind természeti fekvésére, mind pedig polgári tekintetére nézve, egyik, hazánk szebb részei közül. Vármegyé-tiszteink jobbadán Magyarok. Ifjaink száma nevedvén nyelvünk iránt a' szeretet nagy; sőt társasági nyelv úgy szólván a' magyar. — A' selyem-tenyésztés nálunk Roscony Károly budai cs. kir. fabricans (gyárnok) ügyelése alatt hathatós rugót nyere, napról napra gyarapodik előmenetele, javítása olly fogatos és hasznos, hogy az adózó nép munkálkodásinak fő ága lön. Mig a' selyem-gubókat beváltó 's lefonó intézet felállított, Roscony ur elég nyugtalanságnak vala kitéve. Minnekutána t. i. a' cs. egyetemi udv. Kamara a' selyemtenyésztő intézeteket az egész hazában egy bécsi társaságnak bérbe adá, megyénk, Ireg nevű mezővárosában a' katonaság számára állított nagy épületet, melly üresen állott, selyem-gyárrá változtatá gondviselőt nevezvén, ki üstöket és szükséges motólákat vásárolt, a' gubókat beváltá 's lefonatá; a' haszon 1ső esztendőben 1,000 pengő frton felül rugott; később a' Helytartó m.

Tanáctól olly rendelés érkezvén, mellynél fogvást az adózó nép pénzivel minden kereskedés tiltatik, a' megye fabrikáját az említett Roscony urnak haszonbérbe adá, ki legyözvén némelly szövevényesb akadályokat, már most a' selyemtenyésztést derekasan üzi. A' haszon évről évre nagyobbodik, nevezetesen az iregi gyárban gubók beváltatására 's egyébmásra évenként már 12,000 pengő frt adathatik ki, mind a' mellett, hogy az izraelítaság kezében levő vukovári selyemgyár is fenáll. Vajha más, kivált déli 's melegebb hajlatú megyéink, szelidebb táju földbirtokosink is követnék e' tárgyra nézve a' szép példát, 's valósítván a' gondos Kormányának annyiszor megújított selyemtenyésztésbeli ohajtásit 's jótékony rendelésit, a' köznép kereseti ágait 's így boldogulhatása módjait ezzel is szaporíták! sok pénz maradna sajátul akkor meg az auszt. birodalomban, 's nem csak Valero egyetlenegy pesti selyemgyára díszlenék, mint most, Magyarországban, 's minden szigorgó scythaságunk ellenére is, kevesebb rása szoknyát szemlélnék országszerte, főkép ünnepen, falusi szépnemünkön! — P.

N. Szombatbul következőket irnak: N. Szombat 's vidéke a' nemzetisedésünki füzérbe illeszthető virágtermésben sovány volt ugyan eddig, de nem egészen meddő és parlag. E' pontban az országos ohajtásnak iparkodtak eleget tenni főkép a' derék Benedictinusok, 's a' nemzeti iskola-tanítók, kiknek szorgalmok a' gondoskodásukra bizott nevendék-csemetéknél honi nyelvünk ügyét annyira vivé, hogy ezek, a' mit előbb mások szájában inkább bámultak, ön ajkaikon — ha nem teljes tisztasággal is — vetélkedve rebegik nemzeti hanginkat, az isteni szolgálat alatt, cserélgetve a' latinokkal, példás buzgósággal zengik szívreható

melodiájú, de, mind eddiglen is, darabos szerkezetű temploménekinket. A kisebb tanítványok nyelvünkön adják elő a keresztény-tudományt, ó és új testamentomi históriai feleletiket, mind számvetés mind diák nyelvtudományi szabályait 's hazánk történeteit, úgy mindazonáltal, hogy azt német és tóton is tudják fejtegetni, a' magyar nyelven föladdott iskolai gyakorlásokat nem kevés tökéletesen, a' többi pedig türethetőleg ügyes, latinra fordítani. A' felsőbb osztályiak periodusaikat, ékesszólási 's költői gyakorlás-darabjaikat, némellykor magyarul is helyben hagyható foganattal dolgoztatják. Méltó díszökre válik a' nemzeti osztályok magyar lelkű tanítóinak az is, hogy az 1832-ki szünnapokra elszéllayedt ifju polgártársaink osztályozatukat (classificatio) nyelvünkön nyomtatva mutogathaták, a' mit már a' szombathelyi gymn. tanítók (hihetőleg példás hazafiságu üdv. Kultsár István professortársok buzdításira) még 1793—4ben tettek. Illy öröm lepi szivét a' vizsgálódó hazafinak, az itteni, népes, érseki seminarium megtekintésével is, hol a' nevendék papság egyházi énekinket szinte a' hajdani Latium nyelvével váltogatva zengedezi, 's a' szoros foglalatosságoktól ment órákon, egyenként készített magyar nyelvgyakorlási munkácskájikat, kölesönös igazíthatás végett, egyetemleg fölolvassák, 's vendég ajaku társikat osztályonként, kiszabott időben, nyelv-tudományunkban tehetségök szerint oktatgatják. Ennyit tett, 's teszen a' serkedező kor, így tömjéneznék a' nagyszombati musa-lakokban is ifjaink a' hazai szoltáron nemzetiségünknek! Különben a' kerületi tábla tisztviselőjinek társalkodási körét kivéve a' polgári életben ritka tünémeny a' magyar nyelv. A' seminariumok közötti magyar fölírások fölgerjesztik az illyesek olvasása vágyát honfiainkban a' nélkül, hogy kívánásuk többé csak résznyire is teljesítenék. A' játékszín külről deák, belül német. Azonban méltán várhatni a' fölhajnalodott 1833ban, mellynek méhiben egyébként is sok változás rejteng, hogy a' haza boldogítására országosan összegyülekezett képviselőink 's Budapest kalauz példája után az eddig nem merészlettekre is hevülend a'

városi tanács, és torony- 's éj-őrei üdv-kialtásikat, utca-fölírásaikat, 's egyéb rendeletiket is magyar nyelven hallhatjuk, olvashatjuk. Ennyire van hátra N.Szombat e' részben, derék város-társitól! ha a' sírboltozatiban hamvadó vezekényi áldozatok közel kétszázados szendergésök után fölélednének, nem fognának e, bár ellenkező okból — csodálkozhatni annyit, mint a' száz év után fölébrülő honfi a' szomszéd mezővároson, Körös, Berettyó medrezett folyójin 's a' t. M. I.

A' mult iskolai évről Kézsmárkról is ezeket írják: Nemzetünk szellemi művelődése, 's a' honi nyelv férjfiás erővel teljes előhaladása országunk szinte minden részeiben 's népei közt méltó pártfogást találván, meleg részvételt támaszta végre annak hidegebb tájain is. Itt hol az egekbe merengő Kárpátok havas orminál idegen vala eddig a' nemzeti nyelv, 's illő figyelmet nem nyerhete, itt viradt fel a' helybeli iskola hazafi érzetű ifjainak keblében azon szép gondolat, hogy magokat hazai nyelvünk mivelésére egyesítenék, 's egymást vetekedve tüzelvén e' dicső pályán törekednének egykor kivíni az igaz honfiak méltó koszorúit. Itt hol a' mivelte és tágas mezejü német nyelv, ugyan ezen iskola ifjaiban, már régóta buzgó és szerencsés pártfogókra talált, itten tevék a' mult iskolai év kezdetén egyesületjök egyedüli céljává a' nemzeti nyelv-mivelést, a' nyelvtudomány itteni rendes és nyilvános tanítója tiszt. tudós Kralovánszky István ur ügyelése alatt. Adja az ég, hogy esendes és jókori munkálataik virágira Hazánk geniusa nyájasan mosolygván, egykor azok Nemzetünk oltárára méltó gyümölcsöket teremhessenek!

Mint Lőcséről írják: Szepes megyének másod alispánja Okolicsányi Miklós ur febr. 28kán, életének 54ik, fáradhatlan szorgalommal viselt hivatalának pedig 7ik évében az élők sorából kimult.

Mult febr. 14kén holt meg vagy inkább alvék el tisztel. Báthori István ur, serki reform. pap 's a' gömöri egyházi megyének 27 éviglen fáradhatlan buzgalmú esperese, nagy vénségben minden megelőző betegség nélkül, az életerőnek halkán kifogyta miatt. Evei számát a' derék öreg mindenek előtt titkolá, vagy talán maga sem tudá egész bi-

zonyossággal. Ritka példájú idősségét következtethetni onnan, hogy azon döghalálra, melly 1739 's 40dikben honunkban pusztította, jól emlékezett, 's mint mondá, már akkor iskolás gyermek volt. Nem csak esperesi tisztét, hanem papi hivatala terheit is elhunytiglan férfiás erővel viselé, 's csak nem minden vasárnapon maga predikált. Iskolai alapos tudalmat szünetlen olvasása által naponként öregbité, az idő szellemével mind inkább előhaladt, 's kivált a' papi tudományokban figyelmét semmi új tárgy nem kerülé el. A' gömői egyházmegye benne egyindulatokon fölül emelkedett, erőteli, lelkes 's valóban kormányra termelt előlülőt tisztelt, most sirat, 's majd sokáig emlegetend.

K. Vásárhely febr. 10kén: Febr. 4—7kén tarták ns Háromszék (t. i. az egyesült Kézdi, Sepsí 's Orba-Miklósvári) számosan öszvegyült Rendei S. Szentgyörgyön az újonnan épült nemzetházban mélt. Beldi László kir. bíróság-helytartó ur előlülte alatt girás székezesiket. Több hasznos rendezkedésik közt fő érdekü a' közös akarattól esett tisztujítás. A' szavazások megtörténte után, a' többségi hármás számot 's vallásbeli irányt megtartva, az előlülő ur, Kézdi székben alkirálybíróvá Lázár Dávid, főjegyzővé Elekes Antal; orbai székben alkirálybíróvá Horváth Albert, főjegyzővé Miskolezi József; Sepsí székben alkirálybíróvá Tompa János, főjegyzővé Bartha Károly urakat; kézdi és orbai székben kir. perceptorrá Csoma József urat, 's mind a' három székben rendes székbirákká több érdemes tagot nevezé, kik is azonnal helyettesképen hivatalaikba, addig is, míg a' Felsőbírói kegyelmes megerősítés reájok, vagy más érdemes tagokra nézve megérkezend, fölesküttek. Érdekes vala még e' gyűlésen azon határozat is: hogy ezután a' különböző vallást követők, vallások alaptételivel ellenkező ünnepek megünnelésire ne szorítottassanak, 's az egyik vallástól másakra átlépni szándékozók hathéti előleges tanításra ne kényszerítettessenek. E. H.

A N G L I A.

Febr. 22ikén nagy udvarlás volt a' királynál. A' canterburyi érsek megyéje papságának egy küldötséget mutatá be 's annak

nevében egy hosszú felirást olvasa fel. Ő Felsőbíró hadi formaruhában üle a' thronuson. — Azután hg Talleyrand, báró Cetto (bajor követ), gróf Bjornstjerna, senhor Gorostitza, Namik basa és Moreno ur (La-Platarespublica követe) tevék udvarlásaikat vagy adának irományokat ált; mire Ő Felsőbíró még néhány miniszternek ada audientiat.

A' felsőház ez napi ülésében harmadszor olvastatott fel az irlandi zavarok elnyomatását tárgyazó bill 's annak az alsőházhoz átvitele meghagyatott. Az egy lord Teynham kele fel a' bill ellen 's ő, ugy mond, egész erejéből protestál ezen bill ellen, mint a' melly Anglia 's Irland constitutiojának durva megsértése; — de a' pusztában hangzott el szava, mellyre csak az egy gróf Westmoreland felett, csudálván, hogy valaki ezen rendszabások szükségét Irland mostani állapotjához képest kétségbe csak vonhatja is. Áltjutván ugyanaz nap e' bill az alsőházba, Hume ur azon reményét fejezé ki, hogy azt a' ház nem fogadandja el, míg arról bizonyosságot nem kap, hogy a' javító v. orvosló billek (remedial bills) is által fognak vitetni; a' mult évi ebéli tapasztalás, ugy mond, óvó intésül szolgálhat a' háznak. O'Connell pedig elég keserűen azt jegyzé meg, hogy habékitó rendszabásokról vagyonszó, akkor a' ministerium tehetetlen; (halljuk!) — a' mi Irlandnak való javára czéloz, az iránt bizonyos lehet az ember, hogy egy más helyen (a' felsőházban t. i.) kedvetlenül fogadtatik; (halljuk!) ellenben a' mi Irland iránt rossz akarást mutat, a' mit harag és gyűlölet szült, azt kedvezve, kész örömmel veszik. — Ez gyanut épen nem hagyák szó nélkül a' ministerek; legelőbb is Stanley ur kinyilatkoztatá, hogy a' ministerium kötelesnek érzi magát az Irland könnyítésére 's minden igazságos panasz elhárítására szolgáló rendszabásokat szintolly szilárdul vinni ki, mint a' rendbomlás elnyomatására czélzókat, 's becszteleennek is tartaná magát, ha helyzetében megmaradna a' nélkül hogy az előbbieket is kivívja. Lord Althorpha-sonlólag nyilatkozott 's ez a' házat igen megnyugtató; de az irlandi tagok mind a' mellett is kinyilatkoztaták, hogy ők a' kénytető rendszabásoknak ellene lesznek. — Ez

után Hume ur biztosságot kívánt neveztetni, annak kitudására: hány tagja visel a háznak a kormány által visszavonható hivaltalt? Lord Althorp nem ellenzé a kineveztetést, de igen több tengeri és más hadi tiszt, kik azt kérdék Hume urtól: valljon képeseknek hiszi e őket arra, hogy szegény félzsoldjokért megbizóik javát elárulják? —

A' Scheldevámra nézve, mellyet a' hollandi kormány nem régiben minden külföldi hajóra vetni akart, azt mondja a' Globe, hogy a' parancsolat valóban ki volt adva, de csak azért, hogy lássák mikép fogadtatnék a' rendszabás, ha ezt forma szerint ketbe akarnák hozni. (Tudjuk, hogy e' rendszabást a' hollandi kormány visszavonta, vagy legalább felfüggesztette). — Gróf Pozzo di Borgo hosszu, titkos értekezést tartott lord Durhammal és szólott ugyanaz nap (febr. 20.) lord Grey-el is. — A' Globe szerint gróf Matusevits orosz rendkívüli követül megy Dresdába.

FRANCZIAORSZÁG.

Moniteur febr. 26ikán: Pénteken febr. 22ikén, esti hatodfél órakor madame, a' berryi hercegné, Bugeaud generalnak mint a' blayei fellegrvár kormányzójának következő nyilatkozást ada ált: „körülmények 's a' kormánytól hozott rendszabások által szorítottatva, ámbár legnyomosh okaim voltak is férjhez menetetem titokban tartanom, magam és gyermekeim iránti kötelességemnek vélem, kinyilatkoztatni, hogy Olaszországban mulattom alatt titkon férjhez mentem. — Blayei fellegrvár, februar 22. 1833. „Marie Caroline.“ E' nyilatkozás, mellyet Bugeaud general a' hadminister- 's ministeri tanács elölülőjéhez megküldött, azzonnal a' francia cancellaria (Chancellerie de France) leveltárába tétetett le.

A' Courrier français szerint a' berryi hercegné egy olasz herceghez ment férjhez 's most terhének hetedik hónapjában van. Az allg. Zeit. egyik levelezője pedig következőleg ír a' dologrul Párisból febr. 26ikáról: A' kormány ezen tudósítást legfőlebb tegnap előtt (24ikén) estve kapta rendes kurir által. Telegraphi hír az esős idő miatt 23 és 24ikén alig jöhetett. Tegnap (25ikén) nagy ministeri tanács tartatott, mellyben a-

zon kérdésen kívül: valljon a' hir nyilvánossá tétessék e vagy ne? egyszersmind a' most már kettős tekintetben szerencsétlen hercegné jövendő sorsa is szóba jöve. A' ministerium most hajlandóbbnak látszik mint valaha, a' hercegnét szabadon bocsátani, mit a' mostani körülményekben a' nyilvános csendnek minden veszélyeztetése nélkül meg is tehet. Broglie herceg Bugeaud generalnak levelét tegnap a' külföldi követekekkel közlötte, kik, mint mondják ugyanaz nap estve az ausztriai követnél egybe gyűltek. Mondják azt is, hogy de la Chousserie ur azért hivatott vissza a' blayei fellegrvár kormányától, mivel a' hercegné állapotját régen tudta, de annak minden lehető titoktartást megígért. Bugeaud ur Blayebe érkezte óta a' hercegné olly szoros figyelet alatt tartatott, hogy a' további titkolódzás lehetetlen volt. Sokat jelentő volt már az is, hogy ez előtt két héttel Meniers ur, bábasági professor a' párisi universitásnál, Blayebe küldetett. Mi az Olaszországban lett férjhez menetelt illeti, isten tudja, micsoda olasz hercegről beszélnek. A' Carlo Alberto, mellyen, mint tudjuk, a' hercegné Franciaországba jött, már a' mult évi aprilis 14ikén hagyá el Livornot, ugyanazon hónap 30kán tüzetett föl a' fehér lobogó a' marseillei lörincz tornyon, 's így a' jövő (már elmúlt) martzius Isőjén tiz egész hónapja telik el, hogy a' hercegné Franciaországban van. Már pedig se a' Carlo Alberton fogságra jutott személyek, se azok között, kik a' hercegnét Vendéebani bujdoklási alatt kísérek, csak egy, nagyobb rangu Olasz sem találkozott. — Igen természetes tehát, hogy azon ezernyi hír között, mellyek most a' párisi nyelveket mozgásban tartják, a' convertita, a' fél olasz, az áruló Deutz neve ismét előfordul; de ezen pulya gyanu olly annyira sérti az érzést 's az ezen czudar, nyereségleső árulónak tulajdonított féltékenység és szerelmi bosszu olly igen balgatag, hogy az számosabb hívőt nem találhat. A' carlisták nagyon de nagyon megütődtek, kivált azok, kik mennyei eredetű kormány formájokat 's a' szeplőtelen legitimitas elvét mintegy személyesítve láták 's tisztelik a' hercegnében. Bezzeg nincs most kedvök via-

dalra kelni! Hogy nevetik a' Quotidiennet, (carlista ujság) ki épen ma írja, hogy csak két férjfi van most a' világon t. i. Vilmos hollandi király — és Berry Caroline! Azonban a' szilárdabb politikai hitű carlisták, kiket egy különben magas helyzetű asszonynak pillantatnyi gyöngesége nem zavar meg, egyenesen roszalják, hogy a' hercegné, mint a' korona-örökös anyja és regensné világosan kinyilatkoztatá másodszeri házasságra léptét, a' mi véleményök szerint csak revolutiora 's belső egyenetlenségre adhat okot; különben ha a' házasság nem találtatnék is a' maga rendén, az által, úgy hiszik ők, V. Henrik csak nyerhet. De valljon az ellenfél nem fogja e' a' gyanut V. Henrik születéséig is felvinni? —

(Folytatása a' követkam. febr. 19. ülésének).

Uraim, úgy mond a' külső minister, mi előtt az épen most hallott beszédre felelnék, reményilem meg fogja engedni a' kamara néhány szóval érintenem egy magamat személyesen illető körülményt. Engem azért korholgatnak e' szószéken, hogy én a' juliusi revolutiot Európa előtt bevádlottam, 's úgy terjesztém azt elő, mint egy igazságtalan történetet, mellyben X. Károly részén vala a' törvény és igazság. Ha én ezt mondtam, ha én azt csak gondoltam volna is, úgy azt kell kereken mondanom, nem csak én, hanem az urak is velem együtt vétkeztek az által hogy engem e' székről le nem rántottak. A' Francziák királyának egy ministere, ki illyest gondolna 's elég szemtelen volna azt ki is mondani, megérdemlené, hogy nyomban pör alá vétessék 's az urak azt nem tévén szintugy vétkesek volnának mintén. Mit mondtam én uraim? Valóban egy igen egyszerű dolgot. Az urak, mi mind együtt egy revolutiot csináltunk; ezt mi megvalljuk, sőt büszkélkedünk benne. Ezen revolutio igazságos, és törvényalapító (légitim) volt. De törvényes (legalis) volt é egyszersmind? Van e, lehet é törvényes revolutio? Én azt mondom nincs és nem is lehet törvényes revolutio, azaz: melly a' törvényből eredne; e' két kifejezés homlokul ellenkezik egymással. Én azt mondom, hogy minden revolutio, épen az által hogy revolutio egy hivatkozás, feljebbvitel a' positiv törvé-

nyek elégtelenségétől az ész és igazság örök törvényeihez. És ez az, a' mit előbb is mondtam, nem több, sem kevesebb. — A' mai vitatásokat illetőleg, azok olly nagy tért foglalnak el, annyi országot, annyi kérdést érdeklenek, hogy bocsánatot kell kérnem, ha emlékezetem valamiben fogyatkozni talál. Egyike az előttem szólott tisztelt tagoknak, ha nem csalatom, úgy terjeszté elő Franciaországot, mint a' mellynek most Európában semmi barátja, gyámola, szövetségese nincs, kire, ha reá rosz idők jönnek, támaszkodhatnék, mint egy egészen elszigetelt (isolált) minden oldalról félt, fenyegetett nemzetet. Ha ez úgy volna, uraim, noha én bizonyonnyal mondhatom hogy nincs úgy, annak okát én épen a' most, legutóbb hallott beszédben találnám. A' tisztelt general úgy fejté a' juliusi revolutiot, mint egy láрмаhangot, melly Európán keresztül zenge, hogy a' népeket kormányaik ellen föltámassza; a' juliusi revolutio politikájának azt monda, hogy a' népek folyvást és mindnyájan szólittassanak fel kormányaik felforgatására. Uraim, ha a' juliusi revolutionnak ez volt volna charactere 's ez kivált politikája, úgy valóban nem kellene csudálnunk, ha legalább a' kormányokra nézve isolálva állanánk 's a' francia kormányának nem volnának Európában baráti, szövetségesei. De szerencsére nem volt ez a' mi juliusi revolutionknak charactere, nem politikája. Más nap mingyárt a' juliusi zendülés után, — tanuim lehetnek mind, kik akkor Párisban voltak, — legelső tette is az általa alapított kormányshoz fordult, ügye igazságát elejökbe terjeszté, 's tőlök annak megismerését kívánta. Mindnyájan megismerék azt. A' juliusi revolutio megismerésének kívánata mellett azonban a' kormány, részéről, azon köteleztetést vállalá fel, hogy azoknál, t. i. a' fenálló kormányoknál, támadást 's belső rendbomlást nem gerjeszt 's irántok nemes és őszinte lesz. Egyszersmind 's ugyan akkor elvállalá azon köteleztetést is, hogy a' szerződéseket híven teljesítendi. — A' kormány választott, 's én örülök, büszke vagyok benne, hogy így választott; Európára vetheté magát, hogy azt felforgassa, vagy a' többi,

fenállott kormányok közt foglalhatott helyet. Ez utóbbit tevén szükségképen kötelezé magát, mint mondám, a' szerződések hitének fentartására 's kivált a' kormányok közötti azon örök alkura, hogy béke idején egymás országában se bujtogatásokat se lázításokat nem indítandanak. Ezen politika győzött, mint tudják az urak, nem baj nélkül, az urak állhatatossága és közrehatása által győzött, 's annak köszönjük, hogy barátink és szövetségesink vannak Európában, nélküle csak ellenségeket láthatnánk. Én azt mondom, a' francia kormány soha sem állott magasabban a' külföldi kormányok tekintetében, soha sem volt Európában nagyobb hatása, szavához és hatalmához soha sem volt több vagy nagyobb a' bizodalom mint mostan. — Itta' külön országokat illető kérdésekbe bocsátkozván, a' belga-hollandi ügyet érdeklőleg azt mondá, hogy ha Európa háborút akart volna, ugy bizonyosan az antwerpelleni expeditiót nem terte, se pedig a' Poroszok Maastól vissza nem vonultak volna; Helvetiában soha sem volt nagyobb a' francia befolyás mint most; a' baseli kérdés csupán e' várost és vidékét érdeklí 's a' külföldre nézve semmi fontossága sincs; Algierra nézve bizonyossá teszi a' kamarát, hogy semmi külön conventio nincs, melly által a' kormány kezei megvolnának kötve; Franciaország azt teheti Algierrel a' mit akar, a' mit becsületével 's hasznaival egyezőnek tart; Portugáliában két vágytárs (t. i. dona Maria és don Miguel) között folyó versenyharcz, kik mindketten legitimitásra, az ország törvényeire 's a' nemzet ohajtására hivatkoznak, kik között következőleg egyedül a' portugáli nemzet választhat. Franciaországnak itt bélelegyedni se jusa se érdeke, 's ha azt még is tenné, könnyen megesnék, hogy mások is elegyülvén a' dologba, a' harcz Spanyolországba tétetnék által 's egy európai köz háboruvá fajulva el. Franciaország azon elvet vallja, hogy minden nemzet független és szabadon választhat magának kormányt; ezen elvét egyszer hirdetni, másszor megtagadni nem lehet 's így itt a' kormány valamint eddig ugy ezután is szoros neutralitást fog tartani, de a' sérelmekért illő elégtételt fog

adatni tudni. Görögországról akkor fog bővebben szólani, midőn ezen tárgy, a' kölcsön alkalmával, külön fordul elő. Ancona elfoglaltatásával a' francia kormány nem akart revolutiot gerjeszteni Olaszországban, hanem csak azt érni el, hogy ne mindig 's ne egyedül Ausztria tartson ott seregeket; javításokat ha nem épen kielégítőket de még is fontosakat tett már a' pápai kormány, különösen a' fenyítő törvénykönyv 's tartományi igazgatásra nézve; egyébiránt Ancona folyvást a' papáé 's így semmi böcstelenség, ha annak falairól a' francia lobogó mellett a' pápai függ. Végre Lengyelországra nézve a' ministerium osztozik a' nemzet nagylelkű sympathiáiban e' hős népség iránt, de gendarmokat politiai ügyelet végett a' lengyel városokba nem küldhet, 's nincs más módja, mint ezt már Perier is mondá, segíteni a' dolgon, mint diplomatiiai előterjesztések 's az ész, igazság és emberiség szavára hivatkozások, miket állandóul gyakorol is. Egyébiránt a' tisztelt general által nagy részben ujságok után felhozott iszonyak legalább is nagyítva vannak. Ez az a' mit a' tett kérdésekre általában felelvi kívánt, 's a' mit addig is kielégítőnek hisz, míg az egyes czikkelyeknél, ha kívántatik, bővebb feleletet adand. Ohajtotta volna a' minister, ha a' kérdő urak a' régi, már eldöntött dolgok ismétlése helyett újabb, különösebb 's más az ő külső ministersége alatt történtek iránt kívántak volna felvilágosítást, miben ő bővebben 's talán kielégítőbben járt volna el, a' mit ezentul is akár mikor teljes készséggel fog megtenni.

A' kamarák febr. 25iki ülési nem érdekesek. 26ikán biztosságokat nevezett ki a' pairkamara: 1) a' meggyeszerkezeti törvényjavaslat, 2) az 1830iki számadások 's 3) a' bastillei győztesek évpénzei iránt általjött törvényjavaslatok meghagyatására. — Marsal Soult a' királyhoz adott tudósításában többi közt azt mondja, hogy helyre állítatván Anconában a' pápai kormány tekintete, közelget az idő, mellyben az ott tanyázó francia seregek (most 1,570 legény 's altiszt és 61 tiszt) hazájokba visszatérendők.

HOLLANDIA.

Az amsterdami Handelsblad írja Haagá-

ból febr. 24ikéről, hogy innen a' febr. 14iki jegyzék következőiben utasítások mentek a' hollandi követhoz Londonba, mellyek szerint a' haagai kormány hajlandónak nyilatkozik az alkudozások sikeresebb folytatására, vagy a' mint egy másik levél írja, kész Belgiummal egyenes alkudozásokba ereszkedni.

(Berekesztése a' londoni februar 14iki jegyzéknek).

Az Anglia 's Franciaország által tett javaslatok föltételetlen visszavettetésök 's a' hollandi kormány kínálta ellenjavaslatok mivolta azon méltó aggodalomba hozák az alulirtakat, hogy egy előegyezés megkötetéséről le kell mondaniok. Ehez képest meg kelle van Zuylen urat kinálniok: ha nem akarna é egy végegyezés föltételei felől alkuba bocsátkozni; mire nézve azt adák tudtára, hogy ha a' Scheldén hajózhatás 's a' volt köz adósság megosztása kielégítőleg intéztetnének el, semmi nyomos akadály nem maradna többé, melly Hollandiát egy, az öt hatalmakkal 's Belgiummal kötendő végegyezés aláírásától tartóztathatná. Az alulirtottak annál inkább reménylék, hogy van Zuylen ur egy illy alkudozásra föl lesz hatalmazva, mivel a' mult nov. 9ikén ő adott be gróf Greynek egy illy végegyezési javaslatot, noha már akkor az orosz meghatalmazottnak viszalépte által a' conferentia meg volt szakasztva. — De a' báró ur most is csak azon, többszöri nyilatkozását ismétlé, hogy ő semmikor sem volt 's most sincs meghatalmazva az alkudozás és aláírásra, hanem ha az a' conferentiába gyült öt hatalmasság meghatalmazottival egyszersmind történnék. — Ez által kénytelenítette valának az alulirtak ismét valamely előegyezés tervéhez térni vissza, minthogy van Zuylen ur, mint monda, egyedül illyesre van fölhatalmazva. E' végre általadák neki az itt 1. szám alatt fekvő javaslatot, mellyben a' jan. 2dikán lett cikkelyekhez még Belgium neutralitásának megismerése és ugyancsak Belgium 's Hollandia közt egy formaszerinti fegyverszünet köttetése valának kapcsolva, mint olly pontok, mellyek ereje által az alulirtak az ellenségesség újabb kitörhetésének akarék elejét venni. Báró van Zuylen ur erre azt felelé, hogy ő ezen alkupontokat nem fogad-

hatja el. — Ugyan akkor közlék volt az alulirtottak az itt 2 szám alatt fekvő javaslatot is, melly szerint ha van Zuylen ur föl lett volna illyesre hatalmazva, a' végegyezés hasznait egy előegyezés formájába lehetett volna összefoglalni 's egyeztetni, t. i. egy hatodik külön cikkelynek hozzá ragasztása által, mellyben egy, mind a' két fél által elfogadható végintézkedés cikkelyei valának szóról szóra iktatandók. De van Zuylen ur megint azt felelé, hogy ő egy illyes egyezés vitatása 's aláírására nincs felhatalmazva. — Minden eddigi előegyezések az illető birtokrészek kölcsönös átadatásin alapultak. Most tehát az alulirtottak egy más uton próbáltak egyezkedéshez juthatni 's egy újabb előegyezést, melly itt 3ik szám alatt fekszik, hoztak javaslatba, mellyben az vétett sarkalatul, hogy a' végegyezés megkötéseig mind a' két fél a' most kezében lévő fő részek birtokában hagyassék meg. Lillo és Liefkenshoek maradjon még most hollandi kézen; Venloo, a' hollandi Limburg 's a' német Luxemburg pedig a' Belga kezében, 's így a' limburgi országutak 's a' kölcsönös amnestia dolga végegyezésig maradjon intézetlenül. Elégnek tartatott a' béke fenmaradására nézve Belgium neutralitásának megismerése Hollandia által 's a' kölcsönös fegyverszünet, a' nélkül hogy a' két hadseregnek kevesbitése sürgettetnék. De mulhatlanul kívántatott a' Maasnak azonnali megnyitása 's a' Scheldén szabad hajózhatás, ugy t. i. mint ez mult 1832 novemberében fenállott. Ezért Nagybritannia 's Franciaország az embargo visszavételét 's a' hadfogoly antwerpi őrizet visszabocsáttatását ajánlák; egyszersmind pedig ki vala kötve, hogy az alkuvó részek egy végintézkedés eszközlésivel fognak haladéktalanul foglalatoskodni. — Az alulirtak teljes bizodalommal reménylheték, hogy báró van Zuylen ur egy illy méltányos és nemes (loyal) ajánlatot képes lesz elfogadni; de reményök igen megsalattott, midőn Zuylen ur e' hónap 5ikén egy jegyzéket bocsáta hozzájuk, mellyhez egy más egyezésjavaslat vala rekesztve. — Az alulirtottak egy pillanatig sem kéteskedhetnek báró van Zuylen urnak kinyilatkoztatni, hogy javaslata teljességgel nem vala elfogadható.

Ezen javaslattal azt kívánta, hogy az embargo ugyan visszavétesse 's a' Franciaországban levő hadi foglyok visszabocsáttassanak, de e' mellett a' hollandi kormány a' Scheldén hajózhatást csak vám-fizetés mellett fogja megengedni, mi az utóbbi két évben nem úgy volt; 's ezen kívül a' hajókat még fürkészet 's más megszorítások alá vetni, melyektől azok a' nevezett időszak alatt mentek voltak. — Az alulirtaknak nagy okuk van azthinniök, hogy 1814ben, Belgiumnak Hollandiával egybe kapcsolatása előtt, semmi törvényes vám sem vétetett a' Scheldén, se a' hajókat törvényes fürkészet alá nem kénytették; de nem is láthatnak igen békés indulatot, se nagy hajlandóságot a' végegyezésre kétségkívül a' hollandi kormány ezen vonakodása, 's olly követelések elötölésében, mellyek kérdésbe vont teteken nyugszanak 's csak a' dolgok olly ideigleni állapotjában alkalmazhatók, mellyet végegyezés olly hamar megszüntethetne. Az alulirtak most már minden eszközt kimerítettek báró van Zuylen urat egy elő- vagy végegyezés megkötetésére bírhatni, 's midőn őt ezennel e' jegyzéknek 's az ahoz mellékelt irományoknak értesítésül a' haagai kormányhoz megküldésére fölkéri, egyszersmind magok 's kormányik iránti kötelességöknek tartják kinyilatkoztatni, hogy a' felelet terhét mind azon következtetésekért, mellyek az alulirtak őszinte és állhatatos igyekezeteinek sikeretlenségiből egy végintézkedés eszközletére nézve támadhatnak, a' hollandi meghatalmazott urra 's azon kormányra hárítják, mellynek utasítási őt vezérlék. Aláírva: Talleyrand, Palmerston. (A' mellékelt irományokat, mint velejökre nézve ezen jegyzékben már közlöttek, 's különben is el nem fogadottakat bővebben nem adandjuk).

Ujabb: A' bécsi Beobachter rendkívüli alkalommal tudósításokat vett Konstantinápolyból februar 24ikéről, mellyek fő tartalma ugyancsak a' Beob. előadásaként ide megy ki: 1) A' porta febr. 15ikén kapott hivatalos irományokat Halil basától Alexandriából, 's köztök egy levelet magától Mehmed Alitól. 2). Ezen irományok követke-

zésiben a' porta ministere (a' Reis-Effendi) megkérte orosz követ Buteneff urat, hogy a' főváros védelmére hívott 's már megindult orosz flottát Sebastopolnál állítsa meg vagy oda utasítsa vissza; azonban ezen utasítás későn ment 's az orosz flotta (4 linea hajó, 4 fregát) februar 20ikán Bujukderénél kikötött. 3). Azon közben francia követ admiral Roussin Konstantinápolyba megérkezett 's többszöri értekezés után a' divánnal a' béke-alkut Mehmed Ali 's a' porta közt, a' nagy ur által ajánlott föltételek alatt, aláírta. (?) — 4). Az így megváltozott körülmények alatt az orosz flotta csak kedvező szelet várt, hogy a' Bosporusból ismét kiinduljon 's állását ideiglen is Sisebolinál vegye. 5). E' hirrel kurírok mentek Ibrahimhoz és Alexandriába. Ibrahim atyja parancsait vevén, Kiutahian innen nem nyomult elő 's a' fen kitett napig főhadiszállása Karahissarban (Konieh és Kiutahia között) volt. — Ugyancsak a' Beobachter legújabb hirei szerint Haagából martz. 2ikáról az itteni kormány csakugyan más követet küld Londonba egy előgyezés megkötésére végett Angliával 's Franciaországgal, melly által az ezen országokkal előbb fenállott békés, baráti viszonyok helyre állítván, ut nyitassék az őt hatalmassággal kötendő végegyezésre Belgiumnak Hollandiától elszakadása 's annak feltételei fölől. Mint mondják, Lillo és Liefkenshoek a' Belgáknak ált fognak adatni 's a' hollandi hadi foglyok vissza bocsáttatni. — Febr. 23ikán ismét nagy ministeri tanács tartatott Londonban; az ujságok némi egyenetlenséget is rebesgetnek, melly a' ministeriumban ütött volna ki. O'Connell egy levelet bocsáttott a' dublini önkénytesekhez, mellyben felszólit minden irlandi községet, hogy a' ministerium kényszerítő rendszabási ellen kérelmeket küldjenek a' parlamenthez. — A' francia követkamara febr. 26iki ülésében a' financzministeri budget vitatására ment által 's azt más nap is folytató. Febr. 27ikén a' párisi eskütt-bíróság Chateaubriand urat 's a' carlista ujságok redactorit a' minap bővebben megirt vádpontok alól fölmentette. —

Bank-részvény martz. 9ikén 1225 ;